

VERSLAG INFORMATIEBIJeenKOMST DE WISSEL d.d. 24 november 2009

Aanwezig:

Bewoners van de omgeving Kruisweg/Stationsplein/Rozenstraat

Namens de RIBW K/AM:

Fer Haak, Raad van Bestuur

Hella van de Beek, manager Innovatie & Ontwikkeling

Linda Lieverse, projectleider De Wissel

Ruudt Elzinga, projectleider De Herberg

Ruud Collin, teamleider Sociaal Pension Pervola en BZW Team

Benno Hoes, coördinator Huisvesting

Jan Vendel, begeleider De Herberg

Suzan Tromp, medewerker communicatie

Namens de Gemeente Haarlem:

Hilde van der Molen, Wethouder Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Heske Pohlmann, Communicatieadviseur

Hans Vriend, Stadsdeelregisseur Centrum/Zuid-West

Eric Lichtenberg, teamleider Bureau Centrum Zuid-West afdeling Handhaving Openbare Omgeving

Namens de politie Zuid-Kennemerland:

Jolanda Velthuis

Khalid el yattioui

Voorzitter bijeenkomst:

Bert Voskuil

Bert Voskuil heet de aanwezigen hartelijk welkom. Deze avond is bedoeld om informatie te geven over het project en eventueel te verwachten problemen rond de ontwikkeling van De Wissel te bespreken. Ook is er gelegenheid vragen te stellen.

Presentatie door Fer Haak, Raad van Bestuur RIBW K/AM

De RIBW (Regionale Instelling voor Beschermd Wonen) Kennemerland/Amstelland en de Meerlanden werkt in een vrij groot gebied, geografisch gezien ongeveer tussen Castricum, Bennebroek en Amstelveen. De organisatie is ruim 30 jaar geleden ontstaan en heeft zich ontwikkeld tot een instelling met diverse vormen van wonen en begeleiden voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Het is waardevol voor deze mensen om een plek in de samenleving te krijgen. De RIBW heeft groepswooningen en individuele wooneenheden (in totaal ruim 500 plaatsen). Daarnaast worden ook cliënten die zelfstandig wonen begeleid. Cliënten van de RIBW hebben een begeleidingsplan waarin afspraken over de begeleiding worden vastgelegd.

Het is heel goed mogelijk dat de aanwezigen nog niet zo heel veel over de RIBW hebben gehoord. Deze zomer was onze organisatie in het nieuws met de projecten in de Spaarnwouderstraat: daar is een inloop en een computerwinkel gerealiseerd voor mensen met autisme.

Gemeenten krijgen geld van het Rijk voor het realiseren van voorzieningen voor dak- en thuislozen. Gemeenten hebben een zorgplicht voor deze doelgroep. De wijze waarop de gemeente Haarlem dit wil doen staat beschreven in het Regionaal Kompas, een beleidsnota van het college van B&W. De realisatie van de Wissel is hier onderdeel van.

Daklozen hebben te maken met veel verschillende problematiek; vaak is er sprake van een psychiatrische- en verslavingsachtergrond.

Enkele jaren geleden raakte de RIBW betrokken bij een project voor daklozen in Bennebroek. Van daar uit is het project De Herberg aan de Wagenweg in Haarlem ontwikkeld. Uitgangspunt is dat opvang nooit het eindstation mag zijn maar het begin van een kans op beter leven. Bij de cliënten van De Herberg zien we bevestigd dat een nieuwe start met goede coaching werkt: zij reageren positief en sommigen zijn na verloop van tijd in staat door te stromen naar reguliere huisvesting in de wijken. Wel worden ze dan nog een periode begeleid door de RIBW. Anderen, die meer problemen hebben, kunnen terecht in beschermende woonvoorzieningen van de RIBW.

Op verzoek van de gemeente hebben we ons bereid verklaard te starten met een kleine woonvorm midden in de stad voor daklozen met psychiatrische en verslavingsproblematiek die gemotiveerd zijn te werken aan een stabiel bestaan en begeleiding daarbij accepteren. Voorwaarde daarbij is goede omgevingscondities te creëren. Het gaat om een kleinschalig woonproject met 14 plaatsen waar 24 uur per dag begeleiding aanwezig is. De ervaring in De Herberg, waar veel meer cliënten wonen, namelijk 75, heeft geleerd dat we tegen ingewikkelde vraagstukken kunnen aanlopen. Daar heeft de samenwerking met gemeente en politie geleid tot het strikt nakomen van afspraken; de politie reageert onmiddellijk indien nodig. De RIBW doet het dus niet alleen: we werken nauw samen met gemeente en politie. Ook een goed contact met de buurt is belangrijk. De start van het project De Herberg heeft best wel wat commotie gegeven bij de start. In de praktijk is er regelmatig overleg met de buurtbewoners en zijn problemen uitgebleven.

De kleinschaligheid van het project vergroot de kans op succes. Het pand Indrapoera is voor een periode van 4 jaar gehuurd. We verwachten dat het succesvol zal zijn. Mocht dat niet het geval zijn dan zullen we ons nader beraden over deze locatie en wellicht stoppen met De Wissel op deze plek. In Utrecht heeft een dergelijk project geleerd dat dit voor de cliënten leidt tot een sterke reductie van het gebruik van verslavende middelen en dat deze mensen geen overlast veroorzaken.

Mogelijkheid tot het stellen van vragen

Een vertegenwoordiger van het MKB betwijfelt of de RIBW bij toeval tegen het pand is aangelopen. Hij refereert aan een pand in de Jansstraat waarvoor eerder een wijziging in het bestemmingsplan is aangevraagd. Hier zou een heroïne-/behandelpost komen. Toen dit was afgewezen is een bouwaanvraag toegekend voor het pand Indrapoera.

De RIBW had hier niets mee te maken. De RIBW verzorgt wonen en begeleiding van mensen in een woonomgeving en heeft niets voorbereid in de omgeving van de Jansstraat. Het project in de Jansstraat had nadrukkelijk niets te maken met het woonproject De Wissel.

Als er voor het pand aan de Kruisweg een bouwaanvraag is geweest dan was dit een initiatief van de eigenaar van Indrapoera. Die heeft enige jaren geleden het restaurant verbouwd tot jeugdhostel functie. De RIBW kan het pand van Indrapoera gebruiken in de vorm zoals het er nu staat. Het was al geheel in gebruik als hotel plus particuliere woonruimte.

Een buurtbewoner noemt het feit dat bij de informatiebijeenkomst ook politie aanwezig is. Dit geeft niet de indruk dat toekomstige bewoners van De Wissel erg betrouwbaar zijn. Vraagt waar hij bezwaar kan maken tegen de komst van de woonvorm.

Er is geen bezwaar mogelijk. De RIBW huurt een pand zoals ze dat op meerdere plaatsen in de stad doen. Vanwege de samenwerking met de politie, zijn zij aanwezig.

Waarom is gekozen voor deze locatie aan het begin van de rode loper; het visitekaartje van de stad?
Het gaat om een kleinschalig project waarvoor dit pand uitermate geschikt is; er is geen verbouwing nodig. De buitenkant van het pand zal een verzorgd, niet opvallend karakter krijgen. De bewoners zijn verplicht deel te nemen aan dagbesteding; moeten overdag bezig zijn. Derhalve verwachten we geen verkeerde uitstraling.

Buurtbewoners vinden de gang van zaken schandalig. Hebben overlast vanuit het Kenaupark waar verslaafden en alcoholisten rondhangen. Vinden dat de buurt er niet op vooruit gaat. Stellen voor dat een locatie in de Waarderpolder wordt gezocht.

Het Rijk verplicht gemeenten om mensen die dakloos zijn huisvesting te bieden. 70% van alle daklozen moet in 2014 van de straat zijn. Als deze mensen gehuisvest zijn, veroorzaken ze geen overlast meer op straat. De RIBW kan zich voorstellen dat men problemen heeft in de buurt, maar stelt dat deze voorziening voor een beperkte groep juist een oplossing is die overlast tegengaat.

Buurtbewoners vinden dat een goed idee maar blijven bij hun standpunt dat dit niet op deze locatie gerealiseerd moet worden

Als verwacht wordt dat de toekomstige bewoners geen overlast zullen veroorzaken waarom is dan de politie aanwezig?

De wijkagent antwoordt dat ze al veel mensen uit de doelgroep kennen. Zegt toe dat er toezicht zal zijn en dat bij klachten gebeld kan worden. De nachtopvang en het Kenaupark vallen in deze wijk.

De voorzitter van de wijkgroep Binnensteeds merkt op dat de bewoners een brief hebben gekregen van de RIBW; niet ondertekend door de gemeente. Hij is van mening dat de brief vanuit de gemeente geschreven had moeten worden. Hij wil graag inzage in het communicatieplan: welke straten zijn aangeschreven. Veel buurtbewoners hebben geen brief gekregen, maar hebben in de krant over deze informatiebijeenkomst moeten lezen. Inhoudelijk standpunt van de wijkraad is: verdrietig, er zijn al drie opvangvoorzieningen binnen het gebied. Twee jaar heeft de wijkgroep gehoord dat er heel hard gewerkt zou worden aan een unilocatie. In plaats daarvan komt er een vierde opvanglocatie bij. De wijkgroep is zeer ontstemd.

De communicatie is door de RIBW gedaan. De instelling wordt gefinancierd vanuit de AWBZ. Het is een zelfstandige organisatie die door de hele stad voorzieningen heeft. Deze locatie is ook in beeld geweest voor de unilocatie. Het pand was daarvoor niet geschikt. Nu komt er een woonvoorziening in. De verwachting is dat de bewoners geen overlast veroorzaken. Het gaat om mensen die gemotiveerd zijn, begeleiding accepteren en die wellicht kunnen doorstromen naar reguliere woningen; mensen met potentie die er ook echt voor gaan. Voldoen ze niet aan de eisen dan gaan ze hun dak boven het hoofd verliezen.

Buurtbewoners zijn van mening dat er selectief post is bezorgd. Ook over de wijziging van restaurant in jeugdherberg is niets bekend.

De uitnodigingsbrieven zijn huis aan huis verspreid in het eerste gedeelte van de Kruisstraat tot de winkels, appartementen op het Stationsplein, Rozenstraat (250 brieven).

Het pand heeft al een gemengde bestemming, horeca en wonen, dus inclusief woonfunctie.

Een buurtbewoner is blij met de activiteiten van de organisatie; heeft mededogen met de daklozen. Vraagt zich wel af waarom dit op het meest representatieve stuk van Haarlem gerealiseerd moet worden; wordt het afvalputje van de stad. Heeft in de winkel al veel last van niet-betalende klanten. In de Kruisstraat zijn al een gokhal, seksshop, internetcafé en een coffeeshop gevestigd.

De buurt mag de RIBW aanspreken op het aanzien van het pand. Alle woonprojecten van de RIBW zien er verzorgd uit en vallen niet op. Het pand wordt momenteel geschilderd en de lichtbakken worden verwijderd. Voor de aanwezigen liggen brochures van de RIBW K/AM klaar. Daarin is te zien dat de gebouwen van de RIBW representatief zijn. Elk mens heeft recht op een fatsoenlijk huis en een veilige omgeving. In de stad heb je ook met omgevingsfactoren te maken. Daarmee hebben de buurt en de RIBW een gezamenlijk belang. Daarom wil de RIBW ook graag een regelmatig overleg met de buurtbewoners zodat zorgen over de buurt gedeeld kunnen worden. De woonvorm wil de mensen een stabiele plek aanbieden en begeleiding.

Een van de buurtbewoners wil het opnemen voor de doelgroep maar vraagt zich af of dit de beste omgeving is om een goed leven op te bouwen. Is dit de beste plek om ze te laten wonen?

Er is geen definitie te geven van 'de' juiste woonomgeving. De RIBW heeft panden in diverse buurten. In de wijk Kleverpark vond de buurt het destijds zo'n sympathiek initiatief om daar een woonvorm te vestigen voor mensen met een psychiatrische achtergrond, dat zij de gemeente verzocht hebben haast te maken met de nodige vergunningen. Op een andere locatie is al 30 jaar zonder problemen een woonvorm gevestigd, terwijl er bij de start tot de Raad van State toe is geprocedeerd.

Bij De Wissel gaat het om mensen die gemotiveerd zijn. En verder heeft het pand de condities om het project succesvol te maken.

Een van de buurtbewoners is verbaasd dat de voorzitter van Binnensteeds namens hem praat over de problematiek. Deze avond is een informatiebijeenkomst. Hoe kun je tegen zijn als je hier informatie kunt krijgen. Hier kun je horen dat de RIBW een jarenlange ervaring heeft met mensen die toch ook ergens moeten worden gehuisvest. Ook in De Herberg gaat het prima. Discussiepunt is wel de doelgroep in combinatie met de locatie. De stad doet zijn best zo goed mogelijk voor de dag te komen. Deze doelgroep hoort niet in het centrum van de stad; moet juist onthouden worden van alle prikkels. Wil je ze echt helpen doe dat dan dichterbij de natuur, uit het centrum aan de rand van de stad.

Nogmaals wordt gezegd dat een definitie van de meest ideale omgeving niet is te geven. Elk mens heeft recht op een plek in de samenleving. Daarbij is goede begeleiding heel belangrijk. De RIBW werkt samen behandelcentra o.a. de Parnassia Bavo Groep waar de Brijder Verslavingszorg deel van uit maakt. Het is moeilijk om over één doelgroep te praten. Je kunt niet alle daklozen over een kam scheren. Er zijn mensen die behoefte hebben aan een prikkelarme omgeving aan de rand van de stad. Er zijn ook mensen die juist de stad nodig hebben. Doel is niet te stoppen met gebruik maar in een stabiele woonomgeving het gebruik te minderen. Er zijn dus verschillende subdoelgroepen en voor deze doelgroep is een locatie aan de rand van de stad niet handig.

Er is begrip voor de zorg van de buurtbewoners voor wat betreft het aanzien van de stad. De inschatting is niet dat als men langs De Wissel loopt er heel bijzondere mensen rondhangen. Het project moet zeker geen slecht visitekaartje van de stad zijn.

De omgeving van het pand moet drugsvrij zijn; dealers zullen bij het pand vandaan gehouden worden. Bewoners van De Wissel mogen gedoogd gebruiken en alleen op de eigen kamer; niet in gezamenlijke ruimtes en niet in de omgeving.

Een bewoner uit de Rozenstraat vindt het initiatief sympathiek. De entree van de stad is toch al niet fraai; kan er alleen maar op vooruit gaan. Zorgelijk is dat er een opvang bij komt. Wat is de toezegging van de gemeente, dat er extra toezicht komt, waard.

Bij de start van De Herberg hebben buurtbewoners in een soortgelijke bijeenkomst reële bezwaren geuit. Het gaat erom dat je als organisatie samen met de buurt een manier vindt om eventuele overlast zo veel mogelijk te beperken. Het is de verantwoordelijkheid van de projectleider om daar bovenop te zitten. De Herberg is voortdurend bereikbaar voor de buurt; reageert op signalen uit de buurt.

Hilde van der Molen zegt namens burgemeester Schneider dat de RIBW het met De Herberg goed doet. De burgemeester woont vlakbij De Herberg; ervaart daarvan geen overlast. Ook van omwonenden van twee andere opvanglocaties (hoek Zijlvest en Wilhelminastraat) krijgt de gemeente geen klachten. De overlast die omwonenden van het Kenaupark ervaren zal verminderen omdat een deel van de daklozen die daar rondhangen een dak boven het hoofd krijgt; een plek waar ze thuis kunnen zijn met eigen sanitaire voorzieningen.

Doelgroep zou uitbehandeld zijn; is een doelgroep met potentie. Waar stromen ze naar toe door? Hoe oud zijn ze? Betekent uitbehandeld: verslaafd aan het eind van hun leven? Hoe krijgen ze hun medicatie? Gaan ze het hele kringetje mee in de stad (van nachtopvang naar methadonpost)? De RIBW wil de zorg met de buurt delen. Betekent dat omwonenden wordt gevraagd deel te nemen aan een klankbordgroep, omwonendenoverleg. Als je daaraan niet deelneemt heb je niets te vertellen. Heb het druk met werken en geen zin om een soort onbezoldigd ambtenaar te zijn. Doe het op zo'n manier dat we er geen last van hebben.

De doelgroep is langdurig verslaafd in combinatie met psychische problemen. Leeftijd is naar schatting 40+. Bij plaatsing wordt gekeken of iemand past binnen de groep. Bij langer middelengebruik ontstaan meer fysieke problemen. Medicatie en methadon worden in samenwerking met Brijder verstrekt.

Daarvoor hoeven de bewoners van De Wissel niet naar een andere locatie.

Een deel van de bewoners zal zo stabiel worden dat ze onder begeleiding in een woonwijk kunnen gaan wonen. Activering is een belangrijk element bij de begeleiding. Dagbesteding is dan ook een verplicht deel van het begeleidingstraject. Er wordt wel rekening gehouden met de lichamelijke en psychische conditie. Er zijn diverse werkprojecten in de stad. Ook in de woonvorm zijn er taken te doen: boodschappen, schoonmaken.

De ervaring leert dat als een stabiel bestaan is opgebouwd binnen een woonvorm het middelengebruik met de helft afneemt. Dit soort voorzieningen is de enige manier om deze groep mensen op te vangen.

Heroïne: hoe komen ze er aan?

Via hun reguliere wegen. Bij deze vorm van wonen is er een reële mogelijkheid dat gebruik minder wordt. Meer van deze kleinschalige voorzieningen is de enige mogelijkheid om wat aan de overlast door daklozen te doen en hun kwaliteit van leven te verbeteren.

Het gaat om oudere mensen die al een bepaald traject gedaan hebben, ze hebben een psychisch probleem, zijn verslaafd en krijgen hier methadon. Hoe krijgen ze heroïne binnen?

Bewoners mogen in de woonvoorziening op hun kamer gebruiken. Methadon wordt in samenwerking met de Brijder verstrekt. Er wordt op toegezien met hoeveel middelen ze binnenkomen; het mag geen overlast geven voor de buurt en er mag ook niet in de buurt verhandeld worden.

Het is een hele prestatie om je te handhaven op straat. De praktijk wijst uit dat wanneer men weer een dak boven het hoofd men minder behoefte heeft aan verdoving; het gebruik neemt dan af.

Er zal in Haarlem geen gratis heroïne worden verstrekt.

Financiering vindt plaats via de AWBZ. Krijgt het project ook subsidie van de gemeente?

Mensen ontvangen een uitkering via de gemeente. De kosten voor het traject werk en opleiding komen ten laste van de gemeente. De kosten voor huisvesting en verblijf worden vanuit de AWBZ vergoed.

Wat is het crisisprotocol van de RIBW?

Begeleidingsafspraken worden vastgelegd in het begeleidingsplan. De twee partijen moeten zich aan de afspraken houden. Bij calamiteiten is er binnen de organisatie een sluitend systeem van 24 uur beschikbaar zodat er altijd iemand beschikbaar is die handelend kan optreden. Ook zijn er afspraken met andere organisaties waar een beroep op kan worden gedaan voor aanvullende ondersteuning. Mocht er ergens een schakel niet functioneren dan wordt doorgeschakeld naar de volgende schakel.

Een van de buurtbewoners is verbaasd over de 'wijze woorden van de experts' en de arrogantie dat hun mening de enig juiste is. Waarom hier? Wil er geen last van hebben.

Een andere buurtbewoner begrijpt dat deze mensen geholpen moeten worden, maar niet op deze locatie. Wat te doen als een bewoner van De Wissel overlast geeft in de winkel en hij komt steeds weer terug?

Het streven is dat het leefklimaat in de buurt niet omlaag gaat; ook de veiligheid van ondernemers moet gewaarborgd zijn. Het project moet niet alleen dienstbaar zijn naar de eigen bewoners, maar ook naar de omgeving. Zeker in het eerste jaar is een platform waarin buurtbewoners en betrokkenen bij het project bij elkaar komen heel belangrijk. En daarnaast zal er een actieve klachtenafhandeling zijn. De toekomstige projectleider van De Wissel woont in Leiden naast een unilocatie waarin 10 zorginstellingen zijn ondergebracht. Zij heeft goede ervaringen met het zorgconvenant dat buurt en organisatie zijn overeengekomen. Ook is er bij elke verandering flankerend beleid van de gemeente. Als er onregelmatigheden zijn neemt ook de gemeente maatregelen.

Een bewoner van het Stationsplein sluit zich aan bij de vorige vragensteller: Is dus tegen het plan. Heeft er overigens niets over gehoord; heeft geen bericht gehad. Is van de gemeente Haarlem gewend dat je als burger genegeerd wordt. De plannen voor zielige mensen zijn begrijpelijk maar over de situatie in de buurt wordt niets gezegd. Heeft er geen vertrouwen in.

De vicevoorzitter VvE Beresteyn stelt dat weinig bewoners weten wat ze te wachten staat. Er zijn ook maar weinig bewoners aanwezig. Daarnaast medewerkers van de RIBW en ambtenaren van de gemeente Haarlem en politie en dat geeft nog meer een machteloos gevoel. Er zijn zorgen: het Kenaupark verloedert; is een puinhoop. Geldt ook voor de bolwerken. Op vijf locaties in de binnenstad zitten mensen met problemen. Die moeten wel geholpen worden maar sla de binnenstad over en ga naar een andere wijk of gemeente. Spaar de binnenstad. Voelt mee met ondernemers en bewoners. Deze dachten een geweldige rode loper te krijgen en dit zet alles weer op losse schroeven. Laat het niet gebeuren. We zijn opgehouden om te bellen naar de gemeente; ook met de politie, want ze zijn er na drie kwartier nog niet.

Een bewoner uit de Rozenstraat woont hier met plezier. Heeft wel eens wat overlast maar hoort nu eenmaal bij het wonen in het centrum. Zal verbeteren als daklozen worden opgevangen.

Het is niet zo dat al dit soort projecten in de binnenstad zit. De Herberg zit in de duurste buurt van de stad. Waar we ook heen gaan, het project zal nergens welkom zijn. Er opereert hier een team van agenten in een overzichtelijk gebied. De begeleiding en veiligheid zullen ook de buurt goed doen. Dat is ook de ervaring in andere steden. Zoals gezegd, mocht het project niet succesvol zijn, dan zullen we overwegen het op deze locatie stop te zetten.

Een 'ervaringsdeskundige' onder de aanwezigen zegt dat het iedereen kan overkomen dat er iets gebeurd in je leven waar je niet op gerekend hebt. Als hij toen niet was geholpen, had hij nu hier niet gezeten.

In de binnenstad is in het weekeind uitgaanspubliek. Daar is al veel overlast van. Vestig De Wissel in een andere wijk. De wethouder wordt gevraagd of er al een datum bekend is voor de start van de unilocatie. Er wordt druk gezocht naar een geschikte locatie. Als die er is kunnen plannen worden uitgewerkt.

Wat gebeurt er tussen nu en maart?

Op dit moment is de schilder aan het werk. Binnenkort start de aannemer. Vanaf januari wil de RIBW het overleg met de omwonenden starten. Daarvoor kan men zich aanmelden direct na afloop van deze bijeenkomst en via de website van de RIBW K/AM (contactadres: postbus@ribw-kam.nl). Het is de bedoeling dat per 1 maart de eerste bewoners komen.

Wat gebeurt er met de benedenruimte in het pand?

Daar komt een kamer voor het personeel, een kantoor, een eetkamer en een huiskamer voor de bewoners.

Kan er bezwaar worden ingediend tegen dit project?

Zoals al eerder gezegd: de RIBW K/AM is een onafhankelijke organisatie. Het opstarten van deze woonvoorziening past binnen alle erkenningen die er zijn voor het werk wat we doen. Er zijn geen bezwaarmogelijkheden. Het project valt ook binnen het huidige bestemmingsplan; er zit nu ook een woonfunctie op het pand.

Tot slot vraagt de wijkagent of het de aanwezigen is opgevallen dat Indrapoera de laatste jaren werd gebruikt voor de winteropvang van dak- en thuislozen. Dit was bij veel omwonenden niet bekend.

Afsluiting

Bert Voskuil concludeert rond half tien dat men het niet met elkaar eens is geworden. Wel is veel informatie over het project gegeven. Hij sluit de bijeenkomst, dankt de aanwezigen voor hun inbreng, en nodigt ze uit nog even te blijven om met elkaar na te praten.

Het verslag van deze avond zal op de website van de RIBW K/AM worden geplaatst. Via die website kan men zich ook aanmelden voor de contactgroep uit de buurt.